

Landsbygds- och infrastrukturdepartementet**Trafikverket**

781 89 Borlänge

Uppdrag till Trafikverket att analysera och redovisa förutsättningarna för stationär laddning på Trafikverkets rastplatser

Regeringens beslut

Regeringen ger Trafikverket i uppdrag att i enlighet med vad som anges under rubriken Närmare beskrivning av uppdraget analysera och redovisa förutsättningarna för stationär laddning på Trafikverkets rastplatser. Trafikverket ska lämna förslag för hur en pilotverksamhet kan utformas och genomföras för stationär laddning på en eller flera rastplatser. Förslagen ska åtföljas av analyser avseende de finansiella konsekvenserna för Trafikverket samt förslag på finansiering. Trafikverket ska även lämna förslag på erforderliga författningsändringar.

Uppdraget ska redovisas senast den 1 november 2025 till Regeringskansliet (Landsbygds- och infrastrukturdepartementet). Förslag om eventuellt pilotprojekt kan redovisas före den 1 november 2025.

För uppdragets genomförande får Trafikverket under 2025 rekvirera högst 1 000 000 kronor från Naturvårdsverket. Kostnaderna ska belasta det under utgiftsområde 20 Klimat, miljö och natur uppförda anslaget 1:2 Miljöövervakning m.m. anslagsposten 4 Klimatpolitiska handlingsplanen. Medel som inte har använts ska återbetalas till Naturvårdsverket senast den 30 december 2025.

Närmare beskrivning av uppdraget

Trafikverket ska göra en fördjupad analys om möjligheterna, behoven och efterfrågan av att på Trafikverkets rastplatser kunna ladda fordon.

Utgångspunkten är att Trafikverket på lämpliga rastplatser ska tillhandahålla viss grundläggande infrastruktur för att möjliggöra laddning av fordon och att kommersiella laddoperatörer ansvarar för etablering och drift av erforderlig utrustning samt erbjuder laddningstjänsten gentemot kunderna. Laddoperatörerna svarar för relationen till kunderna, inklusive prissättning m.m. Förslagsvis bör Trafikverket utfärda koncession för tillgång till anvisad yta samt den del av infrastrukturen som Trafikverket tillhandahåller och ansvarar för. Val av laddoperatör skulle kunna ske genom auktion av en koncession.

Modellen med myndighet som ansvarig för grundläggande infrastruktur samt med en kommersiell laddoperatör tillämpas i andra länder, exempelvis i Danmark och Norge.

Trafikverket ska inom ramen för uppdraget genomföra följande.

- Analysera och genomföra en uppskattning av hur många rastplatser som är aktuella för etablering av möjlighet till laddning, samt hur dessa kompletterar annan utbyggnad av laddinfrastruktur för att bidra till ett nationellt nätverk av laddinfrastruktur för såväl tunga som lätta fordon. Bedömningen ska redovisa en skalbarhet i etableringen och redogöra för nyttan med etableringar av olika omfattning.
- Genomföra och redovisa en analys av marknadens intresse av att tillhandahålla laddning på Trafikverkets rastplatser.
- Utveckla förslag till kriterier för val av rastplats/-er för förberedelse av laddinfrastruktur.
- Beskriva vilka komponenter som ska ingå i Trafikverkets förberedelser för laddinfrastruktur, inklusive om anslutningen till lokalnätet ska beställas av Trafikverket eller den som tilldelats koncessionen.
- Förtydliga vilka krav som ska ställas vid auktionering av koncessionen att etablera och driva laddstationen. Vidare ska det förtydligas hur koncessionsavgiften ska hanteras vid en pilot respektive vid en större etablering av laddstationer vid myndighetens rastplatser.
- Uppskatta Trafikverkets kostnader och intäkter vid etablering av en pilotverksamhet avseende laddinfrastruktur vid rastplatser, respektive vid en skalbar etablering av laddinfrastruktur vid Trafikverkets rastplatser. Trafikverket ska sammanställa ovanstående så att de finansiella konsekvenserna för myndigheten tydligt framgår.

- Lämna förslag till en uppdragsbeskrivning för en pilotverksamhet för etablering av laddstationer vid någon eller några av myndighetens rastplatser.
- Genomföra dialoger med berörda myndigheter och aktörer i näringslivet.

Skälen för regeringens beslut

Trafikverket har i sin förstudie Laddning på rastplatser (TRV 2023/42151) konstaterat att det finns ett intresse från marknadsaktörer att få tillgång till Trafikverkets rastplatser för en utbyggnad av laddstationer. Tillsammans med den utveckling som Trafikverket ser kring efterfrågan på laddinfrastruktur finns det anledning att undersöka vilka möjligheter Trafikverket har att upplåta statlig mark för laddstationer.

Det övergripande syftet är att underlätta för elektrifieringen av främst den tunga fordonsflottan. Genom att ge möjlighet att ladda tunga fordon samtidigt som föraren har rast kan trafiksäkerheten och effektiviteten i transporterna upprätthållas samtidigt som en övergång till elektrifierade transporter med mindre utsläpp underlättas. På de utvalda rastplatserna ska det även finnas möjlighet att kunna ladda lätta fordon, som personbilar och lättare lastbilar, för att underlätta elektrifieringen även av dessa fordon.

Trafikverkets rastplatser används redan i dag för att ge möjlighet till rast och vila för både yrkeschaufförer och privatbilister. Genom att tillhandahålla laddning av fordon ökar möjligheten till att genomföra elektrifieringen av fordonsflottan.

Det är marknadens aktörer som tillhandahåller drivmedel till fordon. Den föreslagna lösningen med en tidsbegränsad koncession ger möjlighet för en kommersiell aktör att på en del av rastplatsens yta etablera sin utrustning och erbjuda sitt utbud till kunderna.

I Trafikverkets förstudie om förutsättningarna att upplåta del av Trafikverkets rastplatser till kommersiella aktörer för att etablera laddstationer, framgår att det finns möjligheter att under vissa omständigheter möjliggöra laddning av fordon. Samtidigt framgår det att ursprungliga syftet med rastplatsen är överordnade möjligheten att ladda.

Vidare pekar förstudien på myndighetens uppdrag i dag och hur det kan kombineras med att det är marknadsaktörer som ska tillhandahålla drivmedel. Förstudien gör också en tydlig avgränsning i att det enbart handlar om laddning av fordon.

I regeringens klimathandlingsplan – hela vägen till nettonoll (skr. 2023/24:59) bedömer regeringen att utsläppen av växthusgaser från inrikes transporter behöver vara i princip noll senast 2045 för att Sverige ska kunna nå det långsiktiga klimatmålet. Det bör i huvudsak ske genom en elektrifiering av transportsektorn, men även genom ökad användning av fossilfria drivmedel och ökad transporteffektivitet. Att det finns tillgång till laddstationer med rätt effekt, vid rätt plats och till ett rimligt pris är avgörande för denna utveckling.

På regeringens vägnar

Andreas Carlson

Olof Kjellström

Kopia till

Försvarsdepartementet/CF

Finansdepartementet/BA

Klimat- och näringslivsdepartementet/BK, E, KL, ME och NIM

Landsbygds- och infrastrukturdepartementet/RS, TM och TP

Naturvårdsverket

Statens energimyndighet